

Nová varianta spoření na penzi v podobě tzv. dlouhodobého investičního produktu optikou daně z příjmů

Dlouhodobý investiční produkt představuje novou variantu spoření na penzi a přináší tak alternativu k již existujícím státem podporovaným produktům sloužícím k zabezpečení na stáří. Je však skutečně výhodnou alternativou, nebo spíše jen pozlátkem a marketingovým tahem aktuálních představitelů vládní koalice? Vyslyšel stát ty, kdo se chtějí sami rozhodovat, do jakých instrumentů svoje prostředky s cílem využití pro bohatší život v pokročilejším věku zainvestují a skutečně se rozhodl je daňově podpořit? Na tyto a mnohé další otázky zejména z daňového pohledu se snažím v tomto příspěvku nalézt odpovědi.

Petr Koubovský

*Daňový poradce, č. o. 3891,
Associate Partner při Rödl
& Partner Tax, k.s., vedoucí
sekce majetkových daní při
KDP ČR*

Při svém posouzení jsem primárně vycházel z těchto níže uvedených právních předpisů:

- zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZDP“)
- pokyn GFŘ D-59 k jednotnému postupu při uplatňování některých ustanovení ZDP (dále „pokyn D-59“)
- zákon č. 462/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s rozvojem finančního trhu a s podporou zajištění na stáří

1. Právní rámec aneb kde se DIP vzal

V rámci novely zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu vláda navrhovala od roku 2024 zavést nový produkt spoření na stáří – dlouhodobý investiční produkt („DIP“) jako další produkt, resp. možnost k doplňkovému penzijnímu spoření, penzijnímu pojištění, penzijnímu připojištění a soukromému životnímu pojištění. Těsně před silvestrovským veselím, konkrétně dne 29. 12. 2023 byl ve Sbírce zákonů publikován zákon č. 462/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s rozvojem finančního trhu a s podporou zajištění na stáří,¹ který zároveň s výjimkou vybraných ustanovení, která nabydou účinnosti později, nabyl účinnosti 1. 1. 2024.

- s účinností od 1. 1. 2024 zavádí novou daňovou podporu pro dva produkty DIP a pojištění dlouhodobé péče
- s účinností od 1. 7. 2024 dochází ke změnám ve výši státních příspěvků v doplňkovém penzijním spoření a v penzijním připojištění vyplácených na základě měsíčních příspěvků účastníka
- s účinností od 1. 9. 2024 se mění právní úprava spotřebitelských úvěrů, kdy pro nové smlouvy nebo nové fixace budou platit nová pravidla náhrady účelně vynaložených nákladů v případě předčasného splacení.²

Dle vyjádření ministra financí Zbyňka Stanjury zákon sleduje dva vzájemně propojené cíle – nabídnout občanům širší a atraktivnější možnosti státem podporovaných produktů spoření na stáří a zároveň jejich úspory zapojit do rozvoje českého kapitálového trhu.

ZoFT vychází z koncepce rozvoje kapitálového trhu v České republice již z roku 2019 a naposledy byl významněji upravován v roce 2013. Vzhledem k růstu cenové hladiny, průměrné mzdy a dalších makroekonomických ukazatelů tak je jistě namístě tyto okolnosti promítnout i v tomto směru.

V tomto ohledu tedy kromě nové alternativy spoření v podobě DIP přichází i změny v dalších možnostech, například tzv. III. penzijním pilíři.

2. Možnosti spoření na stáří aneb co je DIP

Občané České republiky si aktuálně mohou vybírat z mnoha produktů, daňová podpora bude však nově poskytována pro celkem čtyři typy produktů:

- penzijní připojištění, resp. doplňkové penzijní spoření (již fungující)
- životní pojištění (již fungující)

¹ Zákon č. 462/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s rozvojem finančního trhu a s podporou zajištění na stáří (dále jen „ZoFT“).

² <https://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-seznam-dani/Prijmy-ze-zavisle-cinnosti-pro-rok-2024.pdf>.

Na kapitálovém trhu máme k dispozici zcela nový produkt sloužící k zajištění se na stáří, tzv. DIP (dlouhodobý investiční produkt).

Příspěvek účastníka	Státní příspěvek dnes	Státní příspěvek nově
100 Kč	0 Kč	0 Kč
200 Kč	0 Kč	0 Kč
300 Kč	90 Kč	0 Kč
400 Kč	110 Kč	0 Kč
500 Kč	130 Kč	100 Kč
600 Kč	150 Kč	120 Kč
700 Kč	170 Kč	140 Kč
800 Kč	190 Kč	160 Kč
900 Kč	210 Kč	180 Kč
1 000 Kč	230 Kč	200 Kč
1 100 Kč	230 Kč + daně	220 Kč
1 200 Kč	230 Kč + daně	240 Kč
1 300 Kč	230 Kč + daně	260 Kč
1 400 Kč	230 Kč + daně	280 Kč
1 500 Kč	230 Kč + daně	300 Kč
1 600 Kč	230 Kč + daně	320 Kč
1 700 Kč a více	230 Kč + daně	340 Kč + daně

Zdroj: <https://www.mfcr.cz/cs/ministerstvo/media/tiskove-zpravy/2023/lepsi-sporeni-na-stari-podpora-zamestnaneckych-akc-53607>

- nově se k nim připojí právě dlouhodobý investiční produkt (DIP) a
- pojištění dlouhodobé péče

Ne, skutečně nikoliv, nemám zde na mysli dip (od anglického namočit) jakožto omáčku podávanou samostatně, do které se v průběhu konzumace namáčí kousky jídla, např. sýr, falafel, bramborové či tortilové čipsy.

Dlouhodobý investiční produkt (neboli zkráceně také DIP) představuje novou možnost, jak se finančně zabezpečit na své stáří. Tento nový nástroj rozšiřuje okruh možností spoření na stáří o produkty bankovního a investičního typu, přičemž si ►►

bude moci každý občan dle svých preferencí zvolit buď konzervativní bankovní vklad či spořicí účet, anebo rizikovější, avšak i výnosovější kolektivní nebo individuální investování. V praxi se bude jednat zejména o veřejně obchodované finanční produkty, jako jsou akcie, EFT, korporátní a státní dluhopisy, podílové fondy apod.

Poskytovatelem těchto finančních produktů mohou být:

- / banka,
- / spořitelni a úvěrní družstvo,
- / obchodník s cennými papíry,
- / investiční společnost,
- / samosprávný investiční fond

Pro účely daní z příjmů se rozumí DIPem dlouhodobý investiční produkt podle zákona upravujícího podnikání na kapitálovém trhu a obdobný produkt poskytovaný zahraniční osobou oprávněnou poskytovat takový produkt v členském státě Evropské unie nebo státě tvořícím Evropský hospodářský prostor. Důvěryhodnost partnera či instituce na prvním místě, přičemž tyto subjekty je možné dohledat v seznamu oprávněných poskytovatelů, který je zveřejněn na stránkách České národní banky.³ Každý takový poskytovatel DIPu je totiž povinen České národní bance zahájení či ukončení jeho poskytování oznámit.

Finanční prostředky investora by měly být dle jeho preferencí investovány poskytovatelem DIPu pouze:

- / peněžními prostředky
- / investičními cennými papíry
- / cennými papíry kolektivního investování
- / nástroji peněžního trhu
- / dluhopisy
- / vybranými typy derivátů

Základní podmínkou je tzv. „120/60“. Tzn., že DIP je možné vypovědět nejdříve po 120 měsících trvání (10 let), avšak nejdříve v 60 letech věku. Jde o obdobu dosavadního pravidla „60/60“ známého z penzijního spoření, i v něm se dosavadní minimum 60 měsíců prodlouží u nových smluv na dvojnásobek, tedy právě na 120 měsíců. Splnění těchto základních podmínek fungování DIPu umožňuje i následné čerpání daňově benefičních režimů.

3. Podporované produkty v daňových souvislostech

Odpočet od základu daně u poplatníka – fyzické osoby

Všechny výše v části 2. uvedené a daňově podporované pro-

dukty spoření na stáří budou mít nastaven jednotný souhrnný limit, a to ve výši 48 000 Kč ročně na poplatníka.⁴

Jinak řečeno od základu daně lze odečíst příspěvky v celkovém úhrnu nejvýše právě 48 000 Kč zaplacené poplatníkem ve zdaňovacím období na jeho daňově podporované produkty spoření na stáří a daňově podporované pojištění dlouhodobé péče, jehož je pojistníkem. Příspěvkem na produkt spoření na stáří se rozumí také pojistné na soukromé životní pojištění a také nově „náš“ majetek připsaný ve prospěch dlouhodobého investičního produktu. Příspěvkem na pojištění dlouhodobé péče se rozumí pojistné na toto pojištění.

U příspěvků na penzijní připojištění se státním příspěvkem podle zákona upravujícího penzijní připojištění se státním příspěvkem a na doplňkové penzijní spoření podle zákona upravujícího doplňkové penzijní spoření bude/je možné si odečíst od základu daně pouze část měsíčního příspěvku, která převyšuje částku, od které náleží nejvyšší státní příspěvek podle zákona upravujícího penzijní připojištění se státním příspěvkem nebo zákona upravujícího doplňkové penzijní spoření.

Při úhradě jednorázového pojistného na soukromé životní pojištění se za příspěvek zaplacený ve zdaňovacím období trvání pojištění považuje poměrná část jednorázového pojistného připadající na toto zdaňovací období určená s přesností na dny.

Dnes, myšleno ještě za zdaňovací období roku 2023, platí limit 24 000 Kč na penzijní připojištění a doplňkové penzijní spoření a 24 000 Kč na životní pojištění. V případě penzijního připojištění bylo možné odepisovat jen příspěvky nad 12 000 Kč za rok, takže pro maximální daňovou výhodu bylo nutné do penzijního systému vložit 36 000 Kč ročně.

Jak bylo již výše uvedeno, od 1. 1. 2024 se celkový limit slučuje na 48 000 Kč a je pouze na rozhodnutí samotného klienta, jaké produkty si zvolí a daňovou úlevu uplatní.

Vedle daňové podpory přináší DIP také flexibilitu ohledně typu investic.

V rámci nabídky konkrétního poskytovatele DIPu si účastník může sám zvolit, jestli své vložené prostředky investuje například do akcií veřejně obchodovaných společností, nástrojů peněžního trhu, ETF, nebo podílových fondů.

Možné zdanění výnosů v DIPu po dobu jeho trvání u poplatníka – fyzické osoby

Jak už to tak bývá, nelze jen brát, ale i dávat. A proto je namístě i upozornit, že v případě investování do cenných papírů může být realizován i částečný odprodej portfolia, např. z důvodu realizace zisku a přesunu peněžních prostředků do jiného investičního nástroje. V tomto ohledu lze s velkou mírou pravděpodobnosti předpokládat zdanění předmětných (ne)realizovaných zisků.

3 https://apl.cnb.cz/apljerrsdad/JERRS.WEB07.INTRO_PAGE?p_lang=cz.

4 § 15 odstavce 5 a 6 ZDP.

Za zdanitelný příjem se považuje příjem z prodeje cenných papírů, jestliže není oprávněn uplatnit jednu z forem možností osvobození:

- realizovaný příjem z prodeje cenných papírů nebude vyšší než 100 000 Kč za rok⁵
- příjem z prodeje cenných papírů je realizován po uplynutí časového testu 5 let od jeho nákupu⁶

Nemusí být tedy nouze o situace, kdy poplatník využívající DIP odprodá část svého investičního portfolia a dosáhne zdanitelného příjmu, který však i nadále ponechá v DIPu. Pokud totiž nedojde k výpovědi DIPu, poplatník nebude mít možnost s peněžními prostředky disponovat jinak než zainvestováním do jiného aktiva v rámci DIPu. Takový případ může vést k nemilé skutečnosti, a to právě vzniku daňové povinnosti, přičemž tuto bude muset uhradit poplatník ze svých vlastních peněžních prostředků, neboť v rámci uvedené realizace fakticky žádné neobdržel.

Bohužel výše uvedená osvobození v případě DIPu nevyplyvají ze zákona (myšleno ZDP) přímo, nýbrž pouze z logiky a je tedy na snadě vyjasnění této otázky na platformě metodického dotazu, informace GŘR nebo Koordinačního výboru Komory daňových poradců ČR.

Při otázce zdaněním příjmů z prodeje je také nutné počítat se standardním zdaněním obdržených dividend, resp. úroků z držených cenných papírů. Dividendové nebo úrokové výnosy plynoucí v rámci České republiky budou podléhat standardní 15% srážkové dani, příjem poplatníka již tedy bude v čistší výši.

Zajímavější to však může být u dividendových nebo úrokových výnosů ze zahraničí. Zde poplatník obdrží do svého DIPu výnosy/příjmy očištěné o zahraniční daň a vznikne mu povinnost uvést tento příjem ve svém daňovém přiznání a zdanit jej též jako daňový rezident v České republice. V tomto momentu nastává čas a prostor na aplikaci příslušných ustanovení předmětné smlouvy o zamezení dvojího zdanění. I zde je však nutné počítat se zdaněním příjmů bez fyzické dispozice poplatníka s příjmy realizovanými prodejem.

Flexibilita ve formě možnosti obchodování s jednotlivými tituly v rámci DIPu může být vykoupena zdaněním realizovaných příjmů. Příkladem budiž například i situace, kdy účastník investuje do titulů, jejichž kapitálové příjmy nepodléhají srážkové dani v ČR (např. dividendové akcie zahraničních společností). Jestliže by hrubá roční výše těchto zahraničních dividend překročila částku 20 000 Kč, účastník by svého zaměstnavatele již nemohl požádat o roční zúčtování a z titulu existence těchto dividendových příjmů by mu vznikla povinnost podat daňové přiznání.⁷

5 § 4 odstavce 1, písm. q) ZDP.

6 § 4 odstavce 1, písm. t) ZDP.

7 § 38g odst. 2 ZDP.

Flexibilita DIPu může být „vykoupena“ vznikem povinnosti podat daňové přiznání z důvodu realizace zdanitelných příjmů a navíc i nutností dispozicí dalšími finančními prostředky k úhradě vzniklé daňové povinnosti.

Příspěvek od zaměstnavatele a jeho zdanění u fyzické osoby – zaměstnance

Příjem v podobě příspěvku uhrazeného zaměstnavatelem na daňově podporované produkty spoření na stáří jeho zaměstnance nebo na daňově podporované pojištění dlouhodobé péče, jehož pojistníkem je jeho zaměstnanec, jsou až do úhrnné výše 50 000 Kč ročně od daně z příjmů osvobozeny.⁸ Výše částky příspěvku zaměstnavatele osvobozené od daně z příjmů tedy zůstává stejná jako nyní (v roce 2023), avšak nově ji bude možno využít i ve vztahu k dlouhodobému investičnímu produktu a pojištění dlouhodobé péče.

Změna však nastává u daňového zvýhodnění ve III. pilíři, které nadále bude možné čerpat až na úložky přesahující částku spojenou s výplatou státního příspěvku (v 2023 se s daňovým zvýhodněním pojí úložky nad 1 000 Kč měsíčně, nově tato hranice vzroste na 1 700 Kč měsíčně – viz tabulka výše).

Příspěvek od zaměstnavatele a posouzení daňové účinnosti výdajů na jeho straně

Pro zaměstnavatele by předmětné příspěvky měly/mohly představovat daňově účinné náklady s odkazem na ustanovení § 24 odst. 2 písm. j) bod 4 ZDP.

8 § 6 odst. 9 písm. m) ZDP.

Za daňově uznatelné se považují veškeré výdaje vynaložené na naplnění práv zaměstnanců týkajících se jejich pracovních a sociálních podmínek, které vyplývají z kolektivní smlouvy, vnitřního předpisu zaměstnavatele nebo smlouvy uzavřené se zaměstnancem.

I v tomto ohledu tedy nedochází od 1. 1. 2024 k žádným zásadním změnám předmětných zákonných ustanovení definujících podmínky daňové uznatelnosti takto vynaložených výdajů (nákladů) v porovnání s ostatními možnostmi, jak se finančně zabezpečit na své stáří.

4. Možné dopady ukončení DIPu

Zákonné předpisy pamatují i na situace zániku DIPu.

V případech zrušení DIPu ze strany poskytovatele (např. úpadkem společnosti), zůstává daňová podpora zachována, ale pouze za předpokladu, že vyplacené prostředky budou do jednoho měsíce reinvestovány do jiného DIPu.⁹

Pokud by došlo k porušení podmínky „120/60“, je poplatník povinen provést tzv. navrácení daňové podpory na stáří, kterým se rozumí dodanění daňových zvýhodnění, a to následovně:

- částky uplatněné jako odčitatelné položky od základu daně v posledních 10 letech se stávají ostatním příjmem dle § 10 ZDP
- příspěvky hrazené zaměstnavatelem v posledních 10 letech, které byly osvobozeny od daně se stávají příjmem dle § 6 ZDP, avšak tento příjem nepodléhá sociálnímu a zdravotnímu pojištění

V případě dodanění příspěvků zaměstnavatele si dovoluji upozornit, že automaticky vzniká povinnost podat poplatníkovi daňové přiznání.

V této souvislosti by mohlo přijít na mysl, že i přes povinnost dodanění příspěvků zaměstnavatele se DIP může stát dobrým způsobem vyplácení bonusů, oproti standardní odměně vyplácené v rámci mzdy, která zaměstnavatele zatíží z pohledu celkového nákladu o povinné odvody na sociální a zdravotní pojištění ve výši 33,8 %. V případě bonusu vyplaceného skrze DIP / do DIPu obdrží zaměstnanec *de facto* čistou částku (tj. bez ponížení o odvody do SZP systému), která bude také pro zaměstnavatele představovat konečnou částku výdajů, opět nenavýšených o odvody do SZP systému. Pokud by zaměstnanec potřeboval s penězi disponovat dříve než před splněním podmínky „120/60“, vznikla by mu povinnost dodanit příspěvek zaměstnavatele jako příjem dle § 6 ZDP, který však dle současného znění zákona nezakládá povinnost odvodů sociálního a zdravotního pojištění (viz výše). U zaměstnance tak porušení podmínky „120/60“ povede „maximálně k vrácení“ 15 % na dani z příjmů, případně 23 % na dani z příspěvku zaměstnavatele.

⁹ § 15b odst. 4 písm. a) bod 2. ZDP.

5. Porovnání příspěvků na PP a příspěvků do DIPu

Oproti penzijnímu pojištění se ale na dlouhodobý investiční produkt nebude vztahovat státní příspěvek. Podobně jako u penzijního a životního pojištění bude platit podmínka, že dlouhodobý investiční produkt musí být sjednán na dobu trvající minimálně 120 měsíců a lze ho vypovědět nejdříve v kalendářním roce, kdy poplatník dosáhne věku 60 let. Pokud by tyto podmínky poplatník nedodržel a vybral by peníze dříve, musel by zpětně dodanit veškeré uplatněné zvýhodnění.

Zásadním rozdílem oproti známému penzijnímu připojištění je možnost volby vlastní investiční strategie a využití široké škály možností, které trh nabízí, tedy investování napřímo do vybraných investičních nástrojů bez toho, aniž by bylo nutné přimnout danou strategii fondu, jako je tomu právě u penzijního připojištění.

Nespornou výhodou DIPu je, že se dá uplatnit celá investovaná částka a není tedy třeba řešit minimální limit. Tento se u penzijního připojištění 1. 7. 2024 opět navýší z 12 000 Kč ročně na 18 000 Kč ročně. Na maximální daňovou výhodu se tedy dosáhne pouze při měsíční úložce ve výši 5 700 Kč na rozdíl od DIPu, kde jsou to pouze 4 000 Kč.

Dalším rozdílem oproti penzijnímu připojištění je státní podpora, která však naopak u DIPu vůbec není. S účinností od 1. 7. 2024 bude maximální státní podpora u penzijního připojištění činit 340 Kč pro měsíční příspěvek 1 700 Kč a vyšší.

Nárok na odpočet bude nutné prokázat pomocí smlouvy o sjednaném dlouhodobém investičním produktu a potvrzením o výši příspěvku účastníka vydaných společností, která produkt poskytuje.

Aby byla zachována daňová podpora, musí k výplatě peněžních prostředků z DIPu dojít až po více než 10 letech od založení produktu, nejdříve však v kalendářním roce, ve kterém poplatník dosáhne 60 let věku.

Z hlediska daňového ohledu lze shrnout porovnání podmínek fungování penzijního připojištění a DIPu následovně:

6. Závěr, včetně srovnání penzijního připojištění a DIPu

Možnost se zabezpečit na stáří prostřednictvím DIPu je jistě vítaná alternativa k existujícím produktům. Účastníci by však měli patřičně zvážit výběr jednotlivých investic a mít v rámci investiční strategie na zřeteli, že i bez předčasného výběru peněžních prostředků může dojít k situaci, kdy jednotlivé transakce provedené v rámci DIPu ovlivní jejich daňovou situaci.

O DIPu by měli uvažovat všichni ti, co nechtějí opomenout vyšší jistotu ve svém stáří či bližší budoucnosti, ale zároveň si chtějí zachovat větší míru flexibility s ohledem na to, kam budou své finanční prostředky investovat. Ve vazbě na stanovené podmínky i minimální délku investování lze využít delší

investiční horizont, a tedy i související investiční produkty, jako například akcie.

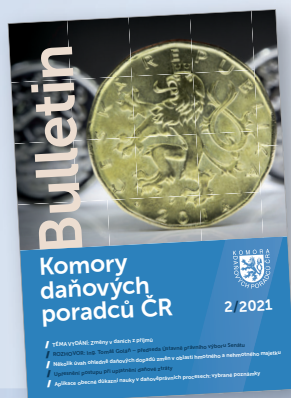
Za mě osobně vnímám DIP velmi pozitivně, je vítaným signálem státní podpory i pro samostatnější aktivity občanů, kte-

ří myslí na svou budoucnost a nespolehnají se jen na pomoc státu či další vesměs velmi konzervativní produkty spoření na stáří. //

Produkt	Min. příspěvek	Max. odečet ze základu daně	Měsíční příspěvek pro max. daňové úspory	Max. daňová úspora
Dlouhodobý investiční produkt	od 1 Kč	až 48 000 Kč ročně	4 000 Kč	7 200 Kč ročně
Penzijní pojištění	od 1 700 Kč*	až 48 000 Kč ročně (pouze příspěvky nad 1 700 Kč)	5 700 Kč	7 200 Kč ročně

* Na státní příspěvek v maximální výši 340 Kč mají nárok nově jen ti, co budou přispívat alespoň 1 700 Kč měsíčně.

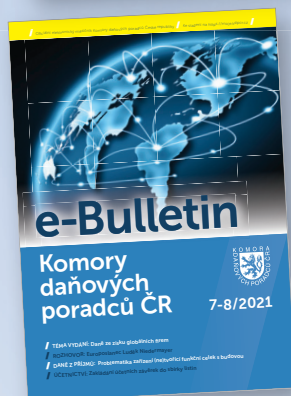
Média Komory daňových poradců ČR

Bulletin: DO HLOUBKY TÉMATU

- / Tematické zaměření každého čísla
- / Vysoce odborné články
- / Recenzovaný obsah
- / Odborný garant každého čísla
- / Stavovská společenská rubrika

čtvrtletně
tištěná
a elektronická
verze

e-Bulletin: CO BYSTE NEMĚLI PŘEHLÉDNOUT

- / Zpravodajství ze světa daní a účetnictví
- / Aktuální daňová legislativa a praxe
- / Informace z dění v Komoře
- / Lifestyleová témata a zajímavosti
- / Osobní rozvoj

@
každý měsíc
elektronicky

Pracovněprávní a daňové řešení práce na dálku

V zákoníku práce a současně i v zákonu o daních z příjmů došlo v souvislosti s řešením výkonu práce z jiného místa dohodnutého se zaměstnavatelem, než je pracoviště zaměstnavatele (výkon práce na dálku), k výrazným změnám. Jedná se jednak o změny v zákoníku práce a v zákonu o daních z příjmů, vyplývající ze zákona č. 281/2023 Sb., s účinností od 1. 10. 2023, a jednak o změny v zákonu o daních z příjmů na základě zákona č. 349/2023 Sb. s účinností od 1. 1. 2024. S těmito změnami souvisí i vyhláška MPSV č. 299/2023 Sb. účinná od 1. 10. 2023 do 31. 12. 2023 a vyhláška MPSV č. 397/2023 Sb. účinná od 1. 1. 2024 (obě vyhlášky stanovují vyšší paušální částky náhrady nákladů při práci na dálku).

Ivan Macháček

Daňový poradce č. o. 787

Výkon práce na dálku se stává v současné době významným zaměstnaneckým benefitem a stoupá počet profesí, ve kterých je možné vykonávat částečně (jeden nebo několik dnů v týdnu) nebo plně práci na dálku (například práci z domova). Při práci z domova zaměstnanec pracuje podle pokynů zaměstnavatele, ale zaměstnanec si určuje sám rozvrh pracovní doby a ovlivňuje si tak svůj pracovní režim. To klade na zaměstnance mnohem větší nároky, co se týče jeho zodpovědnosti, ale současně mu to dává mnohem větší prostor pro skloubení pracovního a soukromého života. Tento způsob výkonu práce na dálku je vhodný ►►

zejména pro činnosti, které může zaměstnanec vykonávat sám bez přispění dalších zaměstnanců, anebo kdy může k vlastnímu řešení komunikovat s ostatními přes telefon nebo internet.

K výhodám práce na dálku zejména patří:

- / možnost vlastního rozvrhu pracovní doby,
- / úspora času a cestovních nákladů, protože odpadá každodenní cesta na pracoviště,
- / sladění pracovních povinností s rodinným a osobním životem,
- / zajištění péče o děti.

Práce na dálku však přináší i některé nevýhody, zejména:

- / nezbytné vybavení vymezeného pracoviště pro práci na dálku a dále nezbytné vybavení náradím, nástroji, počítačem, tiskárnou, výkonným internetem a dalšími potřebnými předměty dle druhu výkonu práce na dálku,
- / náročnost na kontrolu své práce a nutná vlastní sebekázeň,
- / ztráta kontaktu s kolegy v zaměstnání (s nadřízenými a spolužaměstnanci).

Nové vymezení výkonu práce na dálku v zákoníku práce

Novela zákoníku práce provedená zákonem č. 281/2023 Sb. s účinností od 1. 10. 2023 zcela změnila znění § 317 zákona s jeho novým označením „Práce na dálku“. Z ustanovení § 317 odst. 1 ZP jednoznačně vyplývá, že **výkon práce na dálku je možný jen na základě písemné dohody mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem, a to před zahájením práce na dálku** (ať se jedná o krátkodobý, nebo dlouhodobý výkon práce na dálku), není-li v odstavci 3 stanoveno jinak. Z odstavce 3 pak vyplývá, že zaměstnavatel je oprávněn zaměstnanci práci na dálku písemně nařídit jen v případě, že tak stanoví opatření orgánu veřejné moci podle jiného zákona (jedná se například o krizový zákon č. 240/2000 Sb. nebo o zákon č. 258/2000 Sb. o ochraně veřejného zdraví), a to na nezbytně nutnou dobu, pokud to povaha vykonávané práce umožňuje, a za podmínky, že místo výkonu práce na dálku bude pro výkon práce způsobilé. Zaměstnanec je povinen na výzvu zaměstnavatele bez zbytečného odkladu písemně určit místo, na které mu zaměstnavatel práci na dálku může nařídit, nebo sdělit, že nemá k dispozici žádné místo způsobilé k výkonu práce na dálku.

Výkon práce na dálku se zaměstnanci nelze sjednat v kolektivní smlouvě nebo stanovit ve vnitřním předpisu zaměstnavatele, ale jak kolektivní smlouva, tak vnitřní předpis zaměstnavatele může pro výkon práce na dálku podrobněji upravovat povinnosti související s evidencí pracovní doby, způsoby zadávání práce, předávání pracovních úkolů nebo oznamování překážek v práci.

V § 317 odst. 4 ZP se stanoví, že **dohodne-li se zaměstnanec se zaměstnavatelem, že pro něj bude konat práci na dálku v pracovní době, kterou si za sjednaných podmínek sám rozvrhuje**, platí, že

Poskytování náhrady nákladů spojených s prací na dálku vyplývá z § 190a ZP:

- a) ve výši prokázané zaměstnancem*
- b) paušální částka náhrady nákladů*
- c) dohoda, že náhrada nákladů zaměstnanci nepřísluší.*

- a) se úprava rozvržení pracovní doby, prostojů ani přerušení práce způsobené nepříznivými povětrnostními vlivy nepoužije; délka směny však nesmí přesáhnout 12 hodin,
- b) při jiných důležitých osobních překážkách v práci zaměstnanci nepřísluší náhrada mzdy nebo platu, nestanoví-li prováděcí právní předpis podle § 199 odst. 2 ZP jinak,
- c) se pro účely poskytování náhrady mzdy, platu nebo odměny z dohody podle § 192 a § 194 ZP a čerpání dovolené uplatní stanovené rozvržení pracovní doby do směn, které je zaměstnavatel pro tyto účely povinen předem určit.

Závazek z dohody o práci na dálku lze dle § 317 odst. 2 ZP rozvázat dohodou zaměstnavatele se zaměstnancem ke sjednanému dni nebo jej lze vypovědět z jakéhokoliv důvodu nebo bez uvedení důvodu s patnáctidenní výpovědní dobou, která začíná dnem, v němž byla výpověď doručena druhé smluvní straně; dohoda i výpověď musí být písemná. Zaměstnavatel se zaměstnancem mohou v dohodě o práci na dálku sjednat odlišnou délku výpovědní doby; výpovědní doba musí být stejná pro zaměstnavatele i zaměstnance. Zaměstnavatel se zaměstnancem mohou v dohodě o práci na dálku sjednat, že závazek z této dohody nemůže ani jedna ze smluvních stran vypovědět.

V rámci zákona č. 281/2023 Sb. je obsažena i novela zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, která v § 12a vymezuje **přestupky na úseku práce na dálku** vztahující se na fyzické osoby ►►